

HÖGSKOLAN
DALARNA

Instruktion för Högskolan Dalarnas råd för hållbar utveckling

Beslut: Rektor
Revidering: -
Dnr: HDa 1.2-2019/115
Gäller fr o m: 2019-01-01
Ersätter: -
Relaterade dokument: -
Dokumenttyp: Instruktion för funktion
Ansvarig för uppdatering: Chef UFK

Bakgrund

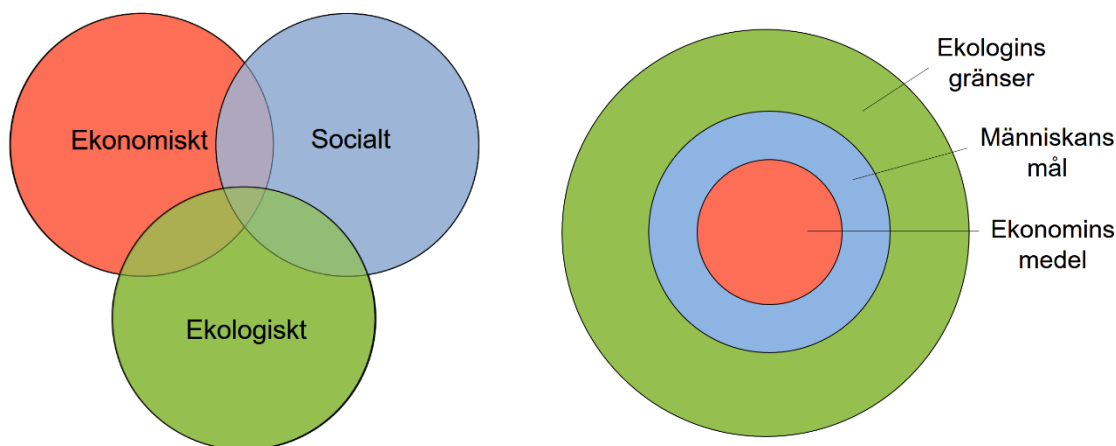
De senaste generationerna har präglats av ett stadigt ökande utbyte av information, teknologi, produkter och investeringar mellan världens länder. Utvecklingen har bidragit till ökad materiell välfärd, bättre hälsa och större egenmakt för miljarder människor runt om i världen. Men framgången har en baksida. Vi lever idag långt över jordens tillgångar. Många viktiga processer och funktioner i naturen är därför hotade, t.ex. klimatsystemet och storskaliga ekosystem på land och i haven. Fördelningen av nyttor och rättigheter är dessutom mycket ojämn. Det finns stora sociala och ekonomiska klyftor såväl mellan som inom länder, och mellan män och kvinnor. Den nuvarande utvecklingen är i flera avseenden ohållbar.

Hållbar utveckling är ett begrepp som introducerades i början av 1980-talet. Det fick global spridning i och med FN-rapporten *Vår gemensamma framtid* (Our Common Future, informellt kallad Brundtlandrapporten) som publicerades 1987. I rapporten finns följande definition:

*”En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.”*¹

Med detta samlande begrepp ville man bättre knyta samman FN:s arbete på miljöområdet med arbetet för mänskliga rättigheter, fred och fattigdomsbekämpning. Inriktningen kom att konkretiseras ytterligare i och med den nya utvecklingsagendan, Agenda 2030, som antogs av FN:s medlemsländer 2015 och som bland annat omfattar 17 globala mål för hållbar utveckling. Genom Agenda 2030 och de globala målen har världens länder åtagit sig att ”utrota fattigdomen och hungern överallt; att bekämpa ojämlikheter inom och mellan länder; att bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen; att skydda de mänskliga rättigheterna och främja jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt; att säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.”²

Det är vanligt att begreppet hållbar utveckling beskrivs i termer av tre dimensioner: ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

Figur 1. Två alternativa sätt att illustrera hållbar utveckling (se texten nedan).

¹ World Commission on Environment and Development. (1987). *Our Common Future, Report of the United Nations World Commission on Environment and Development*. Oxford: Oxford University Press.

² Sveriges regering. (2018). *Agenda 2030 och Globala målen*. Tillgänglig på: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/>

Ekologisk hållbarhet handlar om jordens ekosystem och att långsiktigt behålla deras biologiska mångfald och funktioner, till exempel förmågan att producera mat och energi, att tillhandahålla rent vatten och att reglera klimatet. *Social hållbarhet* handlar om människors livsbetingelser såsom mat, hälsa, trygghet, utbildning och maktutövning, ur ett individuellt perspektiv men också sett till hur dessa rättigheter fördelar sig mellan människor. *Ekonomisk hållbarhet* handlar om hur de strukturer som reglerar produktion, handel och konsumtion ska utformas för att främja hushållning med materiella och mänskliga resurser. Just i fråga om ekonomisk hållbarhet finns dock mycket stora skillnader i uttolkningen av begreppet och i synen på vad som i praktiken är en hållbar ekonomisk utveckling.

Ett vanligt sätt att se på ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet är att betrakta dem som tre växelverkande mål med samma tyngd och värde. Man använder ofta tre cirklar för att symbolisera detta (figur 1). Ett alternativt sätt att illustrera de tre dimensionerna är att utgå ifrån att våra samhällen är beroende av de nyttor naturen producerar. Den yttersta cirkeln, ekologisk hållbarhet, sätter därför ramarna. Innanför finns den sociala hållbarheten, alltså hur vi människor mår och hur våra behov tillgodoses. Cirkeln längst in symboliserar den ekonomiska hållbarheten, som utgörs av de spelregler vi människor kommer överens om för hur utbytet av varor och tjänster ska fungera. Med detta synsätt behöver människans mål och ekonomins medel rymmas inom planetens gränser.³

Högskolan Dalarnas verksamhet för hållbar utveckling

Högskolan Dalarna ska i sin verksamhet bidra till att uppfylla den egna visionen och de strategiska inriktningarna samt ytterst den bestämmelse som anges i Högskolelagen (1992:1434):

”Högskolorna skall i sin verksamhet främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa” (1 kap. 5 §)

Högskolan Dalarna tar i sin verksamhet avstamp i Brundtlandrapportens definition av hållbar utveckling (se ovan). Verksamheten ska bidra till genomförandet av Agenda 2030 och till att skapa förutsättningar för att nå de globala målen. Detta kräver hög kvalitet inom både utbildning och forskning, liksom en stark samverkan med det omgivande samhället.

För att verksamheten ska främja en hållbar utveckling behöver den omfatta alla tre dimensioner: ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. För den *ekologiska hållbarheten* ställs krav på alla myndigheter att organisera och integrera miljöarbetet på ett systematiskt sätt. Detta regleras i Förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter:

”En myndighet [...] ska inom ramen för sitt ordinarie uppdrag ha ett miljöledningssystem som integrerar miljöhänsyn i myndighetens verksamhet så att man tar hänsyn till verksamhetens direkta och indirekta miljöpåverkan på ett systematiskt sätt.” (3 §)

³ Se t.ex. Bonnedahl, K.J. (2012). *Från ekonomiskt till hållbart, från exploatering till samexistens*. Lund: Studentlitteratur.

I Högskolelagen (1992:1434) ställs krav på *ekonomisk hållbarhet* i verksamheten:

”Verksamheten ska avpassas så att en hög kvalitet nås i utbildningen och forskningen. De tillgängliga resurserna ska utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten”.
(1 kap. 5 §)

I samma lagparagraf finns också en bestämmelse som reglerar den *sociala hållbarheten*:

”I högskolornas verksamhet skall jämställdhet mellan kvinnor och män alltid iakttas och främjas. Högskolorna bör vidare i sin verksamhet främja förståelsen för andra länder och för internationella förhållanden. Högskolorna skall också aktivt främja och bredda rekryteringen till högskolan. (1 kap. 5 §)

En självklar utgångspunkt för Högskolan Dalarnas verksamhet är att alla människor ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter att forma sina liv. Diskrimineringslagen (2008:567) ställer krav på oss som arbetsgivare och utbildningsanordnare att ha kontinuerliga, aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja allas lika rättigheter och möjligheter oberoende av kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Att främja förståelsen för internationella förhållanden (se ovan, Högskolelagen 1 kap. 5 §) har blivit allt viktigare i takt med att länders ekonomier och kunskapsutveckling knutits närmare till varandra. De globala utmaningar världen står inför kan inte lösas av enskilda länder, det behövs goda bilaterala relationer och gränsöverskridande samverkan inom forskning och innovation. Det finns alltså starka skäl för oss som lärosäte att stärka det internationella samarbetet och öka de internationella inslagen i vår utbildning och forskning. Följande definition beskriver hur lärosätet ser på begreppet: ”Med internationalisering vid Högskolan Dalarna avses att globala perspektiv, interkulturell förståelse samt internationellt samarbete och rörlighet genomsyrar grundutbildning och forskarutbildning.”

Rådets uppdrag

Högskolan Dalarnas råd för hållbar utveckling har som uppdrag att analysera, bereda och utvärdera Högskolan Dalarnas strategiska arbete för hållbar utveckling. Av särskild vikt för rådet är att synliggöra och hantera möjliga synergier och målkonflikter mellan olika mål och intentioner inom verksamheten. Uppdraget omfattar de tre dimensionerna ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Detta innebär bland annat följande uppdrag för rådet:

- att följa den nationella och internationella utvecklingen med relevans för hållbar utveckling,
- att bidra till utbyte av kunskaper och erfarenheter mellan olika delar av högskolan, liksom med andra lärosäten och med externa aktörer,
- att vara rådgivande till rektors beslutsmöte och ledningsråd (RBL), och ytterst till rektor, i arbetet för integrering av hållbar utveckling i utbildning, forskning och samverkan,
- att bereda styrdokument som har direkt fokus på hållbar utveckling (t.ex. policyer för miljö, mångfald och jämställdhet) och fungera som remissinstans för styrdokument med relevans för hållbar utveckling,

- att ta fram utredningar och andra beslutsunderlag avseende frågor som rör hållbar utveckling,
- att delta i arbetet med lärosätesövergripande planering och uppföljning i frågor som rör hållbar utveckling, på längre sikt i form av visioner och strategier och på kortare sikt genom att ta fram planeringsbehov, prioritera utvecklingsinsatser och följa upp vidtagna åtgärder.

Rådets sammansättning

- Ordförande (utses av rektor)
- Sekreterare (strateg för hållbar utveckling)
- Studentrepresentant (utses av studentkåren)
- Representant för centrala nämnder (utses av utbildnings- och forskningsnämnden)
- Mångfaldssamordnare
- Internationaliseringssamordnare
- Miljösamordnare
- En representant per akademi (utses av akademichef)
- Två representanter gemensamt för högskoleförvaltningen, biblioteket och utbildnings- och forskningskansliet (utses av förvaltningschef i samråd med bibliotekschef och chef för utbildnings- och forskningskansliet)

Personer utses som ledamöter för två år, därefter görs ett förnyat ställningstagande. Alla ledamöter förutom studentrepresentant arbetar på uppdrag i tjänst, där uppdraget omfattar minst 5 % av heltid. Omfattningen kan periodvis vara utökad beroende på medverkan i arbetsgrupper (se nedan). Utöver rådets ordinarie ledamöter kan ytterligare personer adjungeras vid behov.

Rådets arbetssätt

Rådet sammanträder minst två gånger per termin. Rådssekreteraren har en samordnande roll. Ordförande, rådssekreterare och studentrepresentant förbereder rådets ärenden och fastställer dagordning för sammanträde.

Rådet deltar i arbetet med att ta fram planeringsdirektiv (VP-direktiv), med fokus på de prioriteringar som behövs för att verksamheten ska främja en hållbar utveckling. Rådet deltar också i arbetet med att löpande analysera verksamheten och att göra en årlig uppföljning av vidtagna åtgärder.

Rådets ordförande rapporterar till och tar emot uppdrag av rektors beslutsmöte och ledningsråd (RBL). Akademierna rapporterar till och tar emot uppdrag av akademiernas ledningsgrupper. Förvaltningsrepresentanterna rapporterar till och tar emot uppdrag av förvaltningens ledningsgrupp (FAC).

Representanterna för akademier och förvaltning har ett särskilt ansvar för att kommunicera rådets prioriteringar till medarbetarna inom respektive verksamhet, och att inhämta synpunkter och erfarenheter från medarbetarna.

Rådet samverkar särskilt med fastighetschef och miljörevisorer för att säkerställa att miljöhänsyn integreras i verksamheten. Rådet samverkar särskilt med HR-chef för att säkerställa att den sociala hållbarhetsdimensionen integreras i verksamheten. Rådet samverkar särskilt med personer som har internationaliseringsuppdrag på akademierna för att säkerställa att internationella perspektiv integreras i verksamheten och att internationella avtal och utbytesprogram inventeras och utvärderas.

Utöver rådets ordinarie möten kan arbetsgrupper knytas till rådet, med deltagande såväl från rådets medlemmar som från andra personer i verksamheten. Sådana grupper kan vara kontinuerliga eller tillfälliga beroende på behovet. Arbetsgrupper genomför sina aktiviteter på uppdrag av rådet och rapporterar till rådet.